

Danilo Blanuša (1903. – 1987.)

Akademik Danilo Blanuša, matematičar, fizičar, elektroinženjer i sveučilišni profesor na Tehničkom, Elektrotehničkom (ETF) i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu (PMF) Sveučilišta u Zagrebu, jedan je od najznačajnijih hrvatskih matematičara XX. stoljeća. Vrijedni su njegovi doprinosi iz diferencijalne geometrije, o glatkom izometričkom smještavanju hiperboličkih prostora u euklidske prostore, zatim iz specijalnih funkcija, posebno teorije Besselovih funkcija, iz teorije relativnosti, te iz teorije grafova. Blanušin graf ("snark") je logo Hrvatskog matematičkog društva, a imamo taj logo i na poštanskoj marki

2000. godine. Kažimo da se i danas jedna vrsta grafova u znanstvenoj literaturi zove "BDS snarks" ("B" od Blanuša, "D" od Descartes, a "S" od Szekeres).

Danilo Blanuša je rođen u Osijeku 7.12.1903. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Beču, Steyeru (Gornja Austrija), Zagrebu, i Osijeku gdje je i maturirao 1921. Obitelj se selila već prema tome gdje je kao časnik Austro-Ugarske Monarhije službovao njegov otac. Studij je započeo u Zagrebu na Tehničkoj visokoj školi, a na Mudroslovnom fakultetu neobavezno je odslušao nekoliko matematičkih predmeta. Studij nastavlja u Beču, gdje je 1934. položio drugi državni ispit i stekao diplomu inženjera elektrotehnike. Pored redovnog studija u Beču je na Filozofskom fakultetu dodatno odslušao 30-ak kolegija iz matematike i teorijske fizike. Nakon nostrifikacije diplome, 1934. se zaposlio kao elektroinženjer u Gradskoj električnoj centrali u Zagrebu. Uz rutinski inženjerski posao, proučavao je tzv. telegrafsku jednadžbu i s tim u svezi integralna svojstva Besselovih funkcija. Na Tehničkom fakultetu u Zagrebu je 1943. obranio doktorsku disertaciju na tu temu i naredne godine prelazi na fakultet. Redoviti je profesor postao 1947. Bio je dekan Tehničkog fakulteta 1955./56., a nastankom ETF-a (danas FER-a) 1957./58. njegov prvi dekan. Blanuša je bio predsjednik Društva matematičara i fizičara Hrvatske 1952.-1954., te predsjednik Saveza društava matematičara, fizičara i astronoma Jugoslavije 1965.-1970. Od 1958. je redoviti član JAZU (Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti), a bio je i član srpske i austrijske akademije znanosti. Objavio je oko 95 radova iz matematike i fizike i nekoliko iz elektrotehnike i geodezije. Napisao je udžbenik "Viša matematika" u 4 sveska i popularno-znanstvenu knjigu "Teorija relativnosti". Bio je jedan od osnivača našeg MFL-a 1950. i u njemu objavio više članaka (a posljednji o neeuklidskim geometrijama 1955./56.).

Za svoje znanstvene doprinose, stručna i publicistička djela, kao i za nastavni rad dobio je više nagrada i priznanja: Nagradu "Ruđer Bošković", 1960.; Nagradu grada Zagreba, 1967.; Nagradu za životno djelo, 1974.; Orden rada sa crvenom zastavom, 1965.; Orden zaslugu za narod, 1975.

Akademik Danilo Blanuša je bio svestrano obrazovan, govorio je pet jezika (plus latinski), a svirao je i glasovir. Bio je plodan pisac udžbenika, skripata za studente i raznih članaka, a bio je i omiljeni profesor pa su svojevremeno među kolegama i među studentima o njemu kružile brojne anegdote i simpatične priče.

Željko Hanjš i Darko Veljan

